

ביצה ח. (נקודתיים) עד ט. (משנה)

ביאורים

כוי: בעל חי טהור, שיש ספק האם הוא אחיה או בהמה. לספק ז' היש משמעות רבה הן לעניין כיסוי הדם והן לעניין חלבו: **כיסוי הדם:** מצות הנחת עפר וכדומה, על דם חיה או עוף (שנשחטו) כדי לכסותו. מצות כיסוי אינה נוהגת בבהמה. **חלב:** איסור אכילת שומנים מסויימים של בהמה. חלב של בהמה אסור באכילה. האוכל חלב במזיד, חייב כרת. ואם התרו בו, חייב מלקות. אכלו בשוגג, חייב חטאת. איסור "חלב" אינו נוהג בחיה.

ברייתא (וכך גם אמר רב)

שימוש ב"ו"ט באפר (של תנור)
כשהוסק מערב יו"ט: מותר תמיד.

כשהוסק ב"ו"ט: מותר רק אם ראוי לצלות בו ביצה.

שימוש ב"ו"ט בעפר:

כמות גדולה - מותר בשימוש לכל צרכיו.

ר' יהודה:

כמות קטנה - אם יחד לו פינה קטנה - מותר להשתמש לכל צרכיו

קושיה על ר' יהודה

במשנה בביכורים נקבע:

אין לשחוט ולכסות דמו של כוי ב"ו"ט, שמא הוא בהמה ומטלטל עפר ללא צורך.

קשה, הרי ר' יהודה קבע שיש עפר שמותר בשימוש - מדוע שלא יכסו בו?

תירוצים

סתמא:

המשנה עסקה במקרה שאין לו עפר.

(והידישה שאף כוי שספק אם חייב בכיסוי - אין לשחוט כשאין לו עפר)

דחיה:

מלשון המשנה משמע שמדובר שיש לו עפר!

רבה:

חוששים שיכתוש

דחיה:

חשש כתישה קיים גם במקרה של ודאי. (ושם מתירים לשחוט ולכסות)

רבא:

אדם שהכניס עפר, דעתו רק לצורך ודאי (ולא לצורך לספק)

רבא לשיטתו כפי שנציג בעמוד הבא.

רמי בריה דרב ייבא:

חוששים שיטעו ויחשבו שהוא ודאי חיה - ויבואו להתיר את חלבו.

הברייתא של ר' זירא:

לא התירו לטרוח כשלא ברור שזאת מצוה

לכן אם התערב דם בהמה (שלא חייבת בכיסוי) בדם חיה ועוף - אסור לכסות ב"ו"ט, אלא אם כן יכול לכסותו ב'מכה אחת'.

זה הכלל:
מי שייעד לודאי - אין דעתו לספק.

ייעד עפר לצורך אחד ורוצה להשתמש לצורך שני

ייעד לצורך כיסוי דם צפור (צורך ודאי)

רבא: אסור לכסות בו צואה (כיוון שהיא צורך ספק)

נהרבלאי: מותר לכסות בו צואה. (כיוון שהיא צורך ודאי)

אך הפוך (ייעד לכסות צואה):
מותר לכסות בו דם צפור.

ייעד לצורך כיסוי צואה (שלא ברור האם זה ודאי או ספק)

דעה 1: מותר לכסות בו כוי. (כיוון שגם הייעוד הראשוני (צואה) הוא צורך ספק)

דעה 2: אסור לכסות בו כוי. (כיוון שהייעוד הראשוני (צואה) הוא צורך ודאי)

שחט ציפור מערב יו"ט:

אסור לכסות את דמו ביו"ט. (כי היה לו לכסות בערב יו"ט)

לש עיסה מערב יו"ט:

רבה: מותר להפריש ממנה חלה ביו"ט.

אבוה דשמואל: אסור להפריש ממנה חלה ביו"ט.

אפילו שמואל שסובר שבחול"ל ניתן להפריש חלה בגמר האכילה - מודה שאם קרא שם תרומה חל עליה אסורה בהפרשה ביו"ט.